

~ נקודות משיחות קודש ~ (לקוטי שיחות כד עמ' 105)

שָׁפַן לֹא אֶלְמָן יִשְׂרָאֵל, וְלֹא יִתְכַן שְׁאִין יְהוּדֵי אֶחָד שֵׁשׁ לֹא אֶהְבֵּת ה' וְיִרְאֵת ה' יוֹתֵר מִמֶּנּוּ, וּמִמִּילָא יְכוּל לְהִיּוֹת לֹא רַב. וְיִגְעֵת וּמִצָּאֵת - אִם יִתְיַגַע וַיִּחַפֵּשׂ בְּאֲמֹת, תוֹךְ כְּדֵי כְפִית הַיִּשׁוּת שְׁלוֹ ("עֲשֵׂה" לְשׁוֹן כְּפִיה, מְלִשׁוֹן מְעֻשֵׁין עַל הַצְדָקָה), בְּנֻדְאֵי מִצָּא.

שום תשים עליך מלך (יז, טו) רז"ל אָמְרוּ (גיטין סב, א) מִנְא לָךְ דְּרַבְנָן וְאִקְרוּ מַלְכִים . . דְּכַתִּיב בֵּי מַלְכִים יִמְלִכוּ וְגו'. מוֹבֵן אִם כֵּן, שֶׁמִּצְוֹת מִנּוּי מֶלֶךְ בְּזִמְן הַזֶּה הֵינּוּ קִיּוּם צְוִי הַמְּשֻׁנָּה (אבות א, א) עֲשֵׂה לָךְ רַב. וְהִנֵּה, יֵשׁ מִי שְׁאוֹמֵר שְׁאִינוֹ מְצַלִּיחַ לְמִצָּא לְעַצְמוֹ רַב. עֲלִיו לְדַעַת, שְׁאִהוּ עֲצַת הַיָּצֵר,

~ נקודות משיחות קודש ~ (על-פי לקוטי שיחות חלק כ"ד עמוד 104 - מתוך 'לקראת שבת')

מהות תפקידו של המלך

וְהַמֶּלֶךְ בְּשֶׁר-יִדְם הוּא מְמַצֵּעַ הַמְּגֵלָה מְלֻכּוּתוֹ יִתְבַרַךְ לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל, שֵׁשׁ בְּזָה ב' אוֹפְנִים:

א) כְּשֶׁבִבְגֵי יִשְׂרָאֵל חָסֵר הַבְּטוּל לְהַקְב"ה כְּדָבְעֵי, זְקוּקִים לְמֶלֶךְ שְׁיִמְשִׁיף בְּהֵם הַיָּרָאָה וְהַבְּטוּל אֵלָיו יִתְבַרַךְ. ב) כְּשֵׁיִשׁ לָהֶם הַבְּטוּל וְהַיָּרָאָה, הַמֶּלֶךְ מִמְּשִׁיף בְּהֵם דְּרָגוֹת נַעֲלוֹת יוֹתֵר בְּגִלּוּי אֲלֻקוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה, יִרְאָה וּבְטוּל שְׁלֻמְעֵלָה מִמְּדַרְגָּתָם מִצַּד-עַצְמָם.

בְּזָה יוֹבֵן, דְּשִׁמּוּאֵל הַנְּבִיא רָצָה שֶׁמִּצַּב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה בְּאִפְן שְׁיִהְיֶה לָהֶם יִרְאֵת שְׁמִים מִצַּד-עַצְמָם, וַיִּצְטָרְכוּ לְמֶלֶךְ רַק כְּדֵי לְהַמְשִׁיף בְּהֵם יִרְאָה נַעֲלִית מִהַשְׁגָּתָם, וְכִשְׁבִּקְשׁוֹ "מֶלֶךְ לְשִׁפְטוֹנוֹ כְּכֹל הַגּוֹיִם", שֶׁיִּמְנַע הַמִּצַּב שֶׁל "אִישׁ אֵת רַעְהוּ חַיִּים בְּלִעוֹ", הַרִי זֶה מוֹרָה שֶׁחָסֵר לָהֶם בִּירְאֵת שְׁמִים, וְלָכֵן אָמַר הַקְב"ה "כִּי אוֹתִי מֵאֲסוּ גוֹ".

אָמְנָם לְמִרוֹת זֹאת הַסְּפִים הַקְב"ה לְבַקֶּשֶׁת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל "תִּנְהַ לְנוּ מֶלֶךְ", מִכִּיּוֹן שֶׁכָּאֲשֶׁר חָסֵר לִיהוּדֵי בִּירְאֵת שְׁמִים, מֵאִיזוֹ סָבָה שֶׁתְּהִיָּה, אִי-אֲפָשֶׁר לְחַכּוֹת עַד שֶׁיִּקְבַּל עֲלָיו מְלֻכּוּתוֹ, אֲלֵא מִיֵּד צָרִיף לְמִנּוּת עֲלָיו מֶלֶךְ, עַד שֶׁבִּסּוּף יִגִיעַ גַּם לְדַרְגָּה הַשְּׁנִיָּה בְּתַפְקִיד הַמֶּלֶךְ.

שום תשים עליך מלך (יז, טו)

יְדוּעָה הַשְּׁאֵלָה עַל מַה שֶׁאָמַר הַקְב"ה לְשִׁמּוּאֵל הַנְּבִיא כְּשֶׁשְׁאָלוֹ יִשְׂרָאֵל מִמֶּנּוּ "תִּנְהַ לְנוּ מֶלֶךְ" - "אוֹתִי מֵאֲסוּ". דְּלְכַאוּרָה הִיא אַחַת מִהַמִּצְוֹת שֶׁצִּוָּה הַקְב"ה אֵת יִשְׂרָאֵל בְּכַנִּיסְתָּן לְאַרְצָךְ? וְלֵאדֹרְךָ אִם זֶה אֲכֹן דְּבַר בְּלִתֵּי רְצוּי, מִדּוּעַ צִוָּה הַקְב"ה לְשִׁמּוּאֵל לְמַלְאֵת אֵת בְּקִשְׁתָּם שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלִמְנוּת לָהֶם מֶלֶךְ?

מִבְּאֵר בְּחִסּוּדוֹת דְּבִמְנוּי מֶלֶךְ יִשְׁנָם ב' אוֹפְנִים, זֶה לְמַעֲלָה מְזָה: א) לְפַעַל שֶׁהַנְּהַגַת הַמְּדִינָה תִהְיֶה כְּדָבְעֵי, וְכִלְשׁוֹן הַמְּשֻׁנָּה "אֶלְמִלָּא מוֹרְאָה שֶׁל מְלֻכּוּת, אִישׁ אֵת רַעְהוּ חַיִּים בְּלִעוֹ" דָּגַם כְּשֶׁבִּשְׁכַל מִבִּין שֶׁהַנְּהַגְתוֹ צָרִיכָה לְהִיּוֹת כְּדָבְעֵי, גְדוּן אִין זֶה מְסַפִּיק, שֶׁכֵּן "הָעִין רוֹאָה וְהַלֵּב חוֹמֵד", וְרַק עַל-יְדֵי יִרְאֵת הַמֶּלֶךְ יִתְנַהַג בְּדֶרֶךְ הַיִּשָּׁר. ב) כְּשֶׁהַמַּחַם שְׁלִיט עַל הַלֵּב בְּתַמִּידוּת, אִין צָרִף בְּמִנּוּי מֶלֶךְ לְהַנ"ל, אֲלֵא שֶׁהַמֶּלֶךְ מִצַּד גְּדַל מְעֻלְתוֹ שֶׁ"מִשְׁכֻּמוֹ וּמְעֻלָּה גְבוּהַ מְכַל הָעַם" מִבִּין דְּבָרִים שֶׁהָעַם מִצַּד-עַצְמָם אֵינָם יְכוּלִים לְהַבִּין, וְעַל-יְדֵי פְקוּדוֹתָיו גַּם אֲנָשֵׁי הַמְּדִינָה מוֹתַנְהִיגִים כְּפִי הַבְּנָתוֹ. וְעַל-דֶּרֶךְ-זֶה הוּא בְּבִנֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁמְלַכְם וְאֲדוֹנֵם הוּא הַקְב"ה,

טו לחוד לא נסגֵי לַה סוּסוֹן וְלֹא יִתֵּב יֵת עֲמָא לְמַצְרִים בְּדִיל לְאַסְגָּאָה לַה סוּסוֹן וַיִּי אָמַר לְכוּן לֹא תוֹסְפוּן לְמַתוּב בְּאַרְחַ הַדָּא עוֹד:

(טו) רַק לֹא-יִרְבֶּה-לוֹ סוּסִים וְלֹא-יִשִּׁיב אֶת-הָעַם מִצְרַיִמָּה לְמַעַן הַרְבּוֹת סוּם וַיְהוֶה אָמַר לָכֶם לֹא תוֹסְפוּן לְשׁוּב בְּדֶרֶךְ הַזֶּה עוֹד:

וַתֵּצֵא מִרְכָּבָה מִמַּצְרַיִם בְּשֵׁשׁ מֵאוֹת כֶּסֶף וְסוּסֵי בְּחֻמְשֵׁים וּמֵאָה.

כ"ט < לא-יִרְבֶּה-לוֹ סוּסִים • (סנהדרין כא) אֲלֵא כְדֵי מִרְכָּבָתוֹ, שְׁלֹא יִשִּׁיב אֵת הָעַם מִצְרַיִמָּה, שֶׁהַסּוּסִים בְּאִים מְשֵׁם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בְּשִׁלְמָה (מלכים א י): "וַתַּעֲלֶה

~ נקודות משיחות קודש ~ (לשקלא וטריא בכל זה, ראה לעיל עמוד כ' ואילך - מתוך 'לקראת שבת')

אסור הישיבה במצרים בזמן הזה

הַמַּצְרִים שֶׁבְּאַרְץ מִצְרַיִם עֲתָה אֲנָשִׁים אַחֲרִים הֵם" (הלכות אסורי ביאה פרק יב, הלכה כה). אִין עוֹד מְקוּם לְאִסוּר הַיִּשְׁבָּה בְּאַרְץ מִצְרַיִם, שֶׁהָרִי אִין חֲשֵׁשׁ שֶׁנִּלְמַד מִמְּעֻשֵׂיהֶם כִּיּוֹן שְׁאִין הֵם אוֹתָם הַמַּצְרַיִים שְׁהִיוּ שֵׁם בְּתַחֲלָה.

אָבַל בְּרַמְב"ם לֹא מִצִּיּוֹן שֶׁיַּחֲלַק וַיִּפְסַק שֶׁבְּזִמְן הַזֶּה מִתֵּר לְגוּר בְּאַרְץ מִצְרַיִם, וּמִמְשֻׁמְעוֹת דְּבָרָיו נִרְאָה שֶׁסוֹבֵר שֶׁהָאִסוּר חָל גַּם בְּזִמְן הַזֶּה, וְטַעְמָא בְּעֵי (ראה בברכייסוף אבן-העזר סימן ד. ועוד).

לא תספון לשוב בדרך הזה עוד:

מִתֵּר לְשִׁכּוֹן בְּכָל הָעוֹלָם חוּץ מֵאַרְץ מִצְרַיִם כּוֹי שֶׁנֶּאֱמַר לֹא תוֹסִיפוּן (יז, טו). רַמְב"ם הִלְכוֹת מַלְכִים פֶּרֶק ה', הִלְכָה ז)

בְּטַעַם הָאִסוּר פֶּרַשׁ הַרְמַב"ם בְּסִפְרֵי הַמִּצְוֹת (מִצְוֹת לֹא-תַעֲשֶׂה מ"ו): "כְּדֵי שְׁלֹא נִלְמַד כְּפִירְתָּם וְשִׁלָּא נִנְהַג כְּמִנְהַגֵּיהֶם הַמַּגְזִיּוֹם לְדַעַת הַתּוֹרָה".

וְלִפִּי טַעַם זֶה, הָרִי לְאַחַר שֶׁ"עֲלָה סִנְחָרִיב מֶלֶךְ אַשּׁוּר, בְּלִבְל כָּל הָאֲמוֹת וְעָרְבָם זֶה בְּזָה וְהִגְלָה אוֹתָם מִמְּקוֹמָם, וְאֵלּוֹ